

PROLOMENÍ POVINNÉ MLČENLIVOSTI ZDRAVOTNICKÝCH PRACOVNÍKŮ

JUDr. Jiří Humňal

Právní oddělení Státních léčebných lázní Janské Lázně, s.p., Janské Lázně

I. Úvod

Ustanovení § 55 odst. 2 písm. d) zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů, ukládá každému zdravotnickému pracovníkovi „**zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dověděl v souvislosti s výkonem svého povolání, s výjimkou případů, kdy skutečnost sděluje se souhlasem ošetřované osoby nebo kdy byl této povinnosti zproštěn nadřízeným orgánem v důležitém státním zájmu; povinnost oznamovat určité skutečnosti, uložená zdravotnickým pracovníkům zvláštními předpisy, není tím dotčena.**“ Podle odst. 3 téhož ustanovení se tato povinnost vztahuje i na zdravotnické pracovníky, kteří nevykonávají zdravotnické povolání.

Zdravotnickým pracovníkům by samozřejmě měla být známa tato definice, povaha a účel povinné mlčenlivosti včetně znalosti rozsahu údajů, které jsou touto mlčenlivostí kryty. Naprostá většina z nich má nepochybně dostatečné znalosti, že tato povinná mlčenlivost má povahu *zákonem stanovené mlčenlivosti*, která se liší od *státem uznané povinné mlčenlivosti* (např. obchodní tajemství, zpovědní tajemství) či od *povinné mlčenlivosti uložené na základě mezinárodních smluv*.¹⁾ Tyto vědomosti včetně znalosti rozsahu údajů, které jsou touto mlčenlivostí kryty, však mnohdy neumožňují zdravotnickým pracovníkům řešit bez právní pomoci některé situace, které se v souvislosti s jejich výkonem povolání vyskytují. Jedná se převážně o případy, ve kterých jsou vůči nim vyslovovány požadavky na sdělení údajů o zdravotním stavu pacienta ze strany orgánů činných v trestním řízení. Může se jednat například o údaje o pacientech, kteří jsou „obětí“ trestné činnosti a kteří jsou poškozenými například trestným činem týrání svěřené osoby (§ 215 trestního zákona), trestným činem ublížení na zdraví (§ 221–224 trestního zákona), trestným činem znásilnění či pohlavního zneužívání (§ 241 a § 242–244 trestního zákona), resp. jinými trestnými činy proti životu a zdraví, rodině a mládeži, svobodě a lidské důstojnosti atd. Tyto konkrétní případy mohou být komplikovány i dalšími závažnými okolnostmi – pacient pro duševní poruchu či zdravotní stav nemůže dát souhlas se sdělením údajů o svém zdravotním stavu, pachatelem trestného činu na nezletilém pacientovi je jeho zákonný zástupce, který je jinak oprávněn udělit souhlas ke sdělení údajů o zdravotním stavu nezletilé osoby, poškozený trestným činem výslovně odepřel souhlas s poskytnutím informací o svém zdravotním stavu atp. Nejistotě zdravotnických pracovníků se nelze divit, neboť často pro svá rozhodnutí, zda mají vydat zdravotnickou dokumentaci či poskytnout údaje o zdravotním stavu pacienta, mají velice krátkou dobu. Jedná se zejména o případy, kdy vyšetřovatelé či policejní orgány se dostaví do ambulance lékaře s tím, že objasňují či vyšetřují případ brachiálního násilí a „přesvědčují“ lékaře, že je povinen poskytnout údaje o zdravotním stavu pacienta. Na druhé straně „váhání“ lékařů je pochopitelné, neboť neoprávněné poskytnutí údajů může být stíženo sankcí a jde o jejich snahu chránit se proti obvinění z trestného činu neoprávněného nakládání s osobními údaji podle ustanovení § 178 odst. 2 trestního zákona nebo proti žalobě v občanskoprávním řízení podle ustanovení § 11 občanského zákoníku o ochraně osobnosti. Je též nutno dodat, že policista, který je jinak oprávněn požadovat potřebná vysvětlení od

osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení trestného činu nebo přestupku a jejich pachatele, takové vysvětlení nesmí požadovat od osoby, která by porušila *státem uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti* (kromě právě případů *prolomení povinné mlčenlivosti*).²⁾ Policista je totiž povinen před provedením úkonu poučit osobu dotčenou úkonem o právních důvodech provedení úkonu, a jde-li o úkon spojený se zásahem do práv a svobod, také o jejich právech a povinnostech (§ 13 zákona o Policii ČR). Policista je tak povinen zdravotnického pracovníka poučit o možnosti odepřít vysvětlení a o zákazu podání vysvětlení, případně mu musí sdělit právní důvody, na základě kterých údaje o zdravotním stavu pacienta vyžaduje.

Jestliže povinnosti mlčenlivosti zdravotnických pracovníků podle § 55 odst. 2 písm. d) shora citovaného zákona koresponduje právo pacienta na ochranu údajů o jeho zdravotním stavu, je cílem tohoto příspěvku vyjmenovat a popsat některé případy, kdy právo pacienta na ochranu údajů o jeho zdravotním stavu může být prolomeno (jde především o případy, kdy údaje o zdravotním stavu pacientů vyžadují orgány činné v trestním řízení). Tento výčet včetně odůvodnění je částečně převzat ze stanoviska Nejvyššího státního zastupitelství č. 7/2005 „**Stanovisko ke sjednocení výkladu zákonů a jiných právních předpisů k povinnosti mlčenlivosti zdravotnických pracovníků podle ustanovení § 55 odst. 2 písm. d), odst. 3 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů**“.³⁾ Autor příspěvku si je vědom toho, že tato výkladová stanoviska nejsou závazná, byť nerespektování stanoviska ze strany státních zastupitelství by mělo přicházet v úvahu jen v odůvodněných případech – obdobně jako u judikatury Nejvyšších soudů. Výkladové stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství však může být „návodem“ pro zdravotnické pracovníky, jak řešit konkrétní situace zejména ve vztahu k orgánům činným v trestním řízení včetně policejních orgánů. Výkon dozoru státního zástupce se totiž týká i neodkladných a neopakovatelných úkonů prováděných policií a není vyloučeno, aby státní zástupce přezkoumával i výsledky šetření a opatření prováděné podle § 158 odst. 1 trestního řádu (srovnej výkladové stanovisko Nejvyššího zastupitelství č. 4/2007 Stanovisko k oprávněním státního zástupce ve vztahu k postupu Policie ČR předcházejícímu zahájení trestního řízení).⁴⁾ Podle tohoto ustanovení je policejnímu orgánu uložena povinnost učinit všechna šetření a opatření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin. Výčet případů prolomení povinné mlčenlivosti dle stanoviska Nejvyššího státního zastupitelství je však nutno modifikovat z toho důvodu, že některá tato stanoviska byla překonána a to zejména soudní judikaturou (srovnej nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 321/06) a tudíž některé sporné části byly autorem příspěvku vypuštěny a doplněny o stanovisko Ústavního soudu. 5)

II. Případy prolomení povinné povinnosti mlčenlivosti podle ustanovení § 55 odst. 2 písm. d), odst. 3 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu:

1.

Zdravotnický pracovník může sdělit určitou skutečnost o pacientovi s jeho souhlasem, a to za předpokladu, že osoba, která souhlas dává, má potřebnou způsobilost k právním úkonům (§ 23 odst. 3 zákona č. 20/1966 Sb., § 8 a § 9 občanského zákoníku); souhlas může dát i její zákonný zástupce. Souhlas může být dán nejen písemně, ale jakýmkoliv způsobem

nevyvolávajícím pochybnosti o obsahu projevené vůle (například i podáním trestního oznámení anebo ústně do protokolu).

Za předpokladu, že za svého života zemřelá fyzická osoba souhlasila se sdělením údajů uvedených v ustanovení § 55 odst. 2 písm. d) zákona č. 20/1966 Sb., jsou osoby uvedené v § 15 občanského zákoníku (to znamená osoby, kterým přísluší uplatňovat právo na ochranu její osobnosti – manžel a děti, a není-li těchto osob, její rodiče) tímto projevem vůle zemřelé fyzické osoby (poškozeného trestným činem) vázány.

Pokud zemřelá fyzická osoba (poškozený trestným činem) výslovně za svého života svým prohlášením vyloučila možnost dát souhlas ke sdělení skutečnosti, o nichž se dozvěděli zdravotničtí pracovníci v souvislosti s výkonem svého povolání podle ustanovení § 55 odst. 2 písm. d) zákona č. 20/1966 Sb., jsou povinny osoby uvedené v § 15 občanského zákoníku tento projev vůle zemřelé fyzické osoby respektovat. Nemohou pak dát tento souhlas za zemřelou fyzickou osobu (poškozeného trestným činem).

Jestliže však takový úkon fyzická osoba za svého života neučinila, lze důvodně vycházet z toho, že jej mohou po její smrti dát osoby uvedené v § 15 občanského zákoníku za podmínek v těchto ustanoveních uvedených.

Osobou, která je způsobilá k právním úkonům je osoba, která již nabyla zletilosti a která nebyla způsobilostí k právním úkonům zbavena nebo jejíž způsobilost k právním úkonům nebyla omezena. Podle některých názorů nelze připustit, aby souhlas dávaly již osoby od určité věkové hranice, které disponují *částečnou způsobilostí k právním úkonům*.⁶⁾

V případě udělení souhlasu podáním trestního oznámení nebo ústně do protokolu by měl policejní orgán, případně vyšetřovatel, řádně protokolovat předchozí souhlas poškozeného se zapůjčením zdravotnické dokumentace či ke sdělení údajů o jeho zdravotním stavu, aby se předešlo případným sporům s oznamovatelem. Odpovědnost za předchozí souhlas přechází na orgán činný v trestním řízení. Vydávající osoba (zdravotnický pracovník) není oprávněna přezkoumávat souhlas pacienta, neboť právní odpovědnost leží pouze na orgánech činných v trestním řízení.²⁾

Autor příspěvku je přesvědčen, že v případech, kdy zákonní zástupci jsou podezřelí ze spáchání trestného činu na dítěti, může dát souhlas za nezletilou osobu soudem ustanovený kolizní opatrovník, neboť žádný z rodičů nemůže zastoupit své dítě, jde-li o právní úkony ve věcech, při nichž by mohlo dojít ke střetu zájmů mezi rodiči a dětmi (§ 37 odst. 1 zákona o rodině).

2.

Povinnost mlčenlivosti podle ustanovení § 55 odst. 2 písm. d), odst. 3 zákona č. 20/1966 Sb. je prolomena též za účelem ochrany základních práv jiných osob, anebo za účelem ochrany veřejného zájmu, který je v podobě principu či hodnoty obsažen v ústavním pořádku. Přitom je třeba dbát, aby bylo dosaženo co nejširšího uplatnění obou hodnot, tj. též práva na ochranu soukromého života jako nezadatelného lidského práva, které bezpochyby zahrnuje, mimo jiné, právo fyzické osoby rozhodnout podle vlastního uvážení zda, popřípadě v jakém rozsahu a jakým způsobem mají být skutečnosti jejího osobního soukromí zpřístupněny jiným.

Ve vztahu k mlčenlivosti založené § 55 odst. 2 písm. d) zákona o péči o zdraví lidu je nutné informace pro trestní řízení vyžadovat postupem podle § 8 odst. 5 trestního řádu, tj. po předchozím souhlasu soudece.

Shora uvedený případ prolomení povinnosti mlčenlivosti zdravotnických pracovníků vyplývá z nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 321/06. V odůvodnění tohoto nálezu vyslovil Ústavní soud nesouhlas s výkladovým stanoviskem Nejvyššího státního zastupitelství č. 7/2005, podle kterého je povinnost mlčenlivosti prolomena, jestliže byl zdravotnický pracovník této povinnosti mlčenlivosti zproštěn nadřízeným orgánem v důležitém státním zájmu. Dále odmítl stanovisko, že tímto nadřízeným orgánem je v soustavě státních zdravotnických zařízení Ministerstvo zdravotnictví ČR a u nestátních zdravotnických zařízení orgán státní správy, který vydal oprávnění k provozování nestátního zdravotnického zařízení – krajský úřad. Ústavní soud upozorňuje, že pojem „nadřízený orgán“ neodpovídá vztahům krajů ke zdravotnickým zařízením a pochybnosti vyvolává otázka, zda kraje mají oprávnění hodnotit, co takový státní zájem představuje. Rovněž Ministerstvo zdravotnictví není orgánem, který by měl povinnosti mlčenlivosti zprošťovat. Taková úloha neodpovídá postavení obou uvedených orgánů, oprávněním, ani praktickým možnostem důvodnost návrhu na zproštění mlčenlivost posoudit. Soud je totiž, vzhledem ke svým institucionálním rysům v podobě nestrannosti a nezávislosti, a též ke svému procesnímu postavení v trestním řízení, bezpochyby lépe předurčen k posouzení důvodnosti návrhu na zbavení mlčenlivosti a s tím spojenému omezení základních práv a svobod. Pro úplnost je nutno uvést znění § 8 odst. 5 trestního řádu: „Nestanoví-li zvláštní zákon podmínky, za nichž lze pro účely trestního řízení sdělovat informace, které jsou podle takového zákona utajovány, nebo na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti, lze tyto informace pro trestní řízení vyžadovat po předchozím souhlasu soudce. Tím není dotčena povinnost mlčenlivost advokáta podle zákona o advokacii.“

Pokud však Nejvyšší státní zastupitelství ve svém stanovisku uvádí, že za „důležitý státní zájem“ je třeba považovat zájem na tom, že budou náležitě zjištěny trestné činy a jejich pachatelé spravedlivě potrestáni (§ 1 odst. 1 trestního řádu), pak to v podstatě konvenuje s názorem Ústavního soudu v citovaném nálezu. Ústavní soud konstatuje, že omezení práva na soukromí umožňující nakládání s informacemi o zdravotním stavu osob (poškozených trestným činem) bez jejich souhlasu, je možné, pokud je dbáno na právo na ochranu soukromého života jako nezanedbatelného lidského práva včetně práva fyzické osoby rozhodnout podle vlastního uvážení zda, popřípadě v jakém rozsahu a jakým způsobem mají být skutečnosti jejího osobního soukromí zpřístupněny jiným (srovnej nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 517/99). 8) Zájem na objasnění trestných činů a spravedlivém potrestání jejich pachatelů, ale též zájem na ochraně jednotlivce před neodůvodněným stíháním a odsouzením, daný možností získání informací svědčící ve prospěch podezřelého, resp. obviněného, je legitimním a nezbytným cílem demokratické společnosti. Dosahování účelu trestního řízení je v demokratické společnosti pravidelně spjata s řadou nezbytných zásahů do osobnostních práv jiných subjektů než těch, proti nimž se řízení vede (srovnej nálezy Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 256/01). 9)

Předchozí souhlas soudu nemusí být výslovně omezen na konkrétní zdravotnické pracovníky, kteří se s údaji o zdravotním stavu osoby poškozené trestným činem seznámili v souvislosti s léčbou jeho následků. Pro účely trestního řízení může být potřebným i požadování starších údajů od lékařů, kteří poškozené ošetřovali dříve (např. pro porovnání jejich zdravotního stavu současného s předcházejícím). Orgány činné v trestním řízení musí i při daném souhlasu dbát charakteru informací se kterými nakládají, tedy nezasahovat do soukromí poškozených nad míru nezbytnou.

3.

Předchozí souhlas soudu není zapotřebí v případech, kdy povinnost mlčenlivosti podle § 55 odst. 2 písm. d), odst. 3 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu vůbec nevzniká, jako

například při pitvě podle § 115 trestního řádu, při prohlídce těla podle § 114 trestního řádu, či nahlížení do zdravotnické dokumentace podle § 67b odst. 10 písm. d) zákona o péči o zdraví lidu, neboť lékař provádějící takové úkony se s informacemi neseznamuje v souvislosti s výkonem svého povolání (ve smyslu § 55 odst. 2 písm. d) zákona o péči o zdraví lidu), nýbrž v rámci úkonů trestního řízení. 9)

K uvedenému stanovisku dospěl Ústavní soud ve svém nálezu č. I ÚS 321/06, avšak na rozdíl od výkladového stanoviska Nejvyššího státního zastupitelství nepovažuje shora uvedené případy za prolomení povinnosti mlčenlivosti podle zákona o zdraví o péči lidu. Protože je však dána povinnost zdravotnických pracovníků v těchto případech sdělit údaje o zdravotním stavu pacienta, autor příspěvku tyto případy ve výčtu uvádí. Zdravotnický pracovník, který např. provedl prohlídku těla, je povinen sdělit orgánu činnému v trestním řízení výsledky této prohlídky a nepotřebuje k tomu předchozí souhlas soudu podle § 8 odst. 5 trestního řádu. Podle ustanovení § 114 odst. 1 trestního řádu je totiž prohlídce těla povinen podrobit se každý, je-li nezbytně třeba zjistit, zda jsou na jeho těle stopy nebo následky trestného činu, a to bez ohledu na jeho procesní postavení. V našem případě je to jak podezřelý nebo obviněný, tak i svědek nebo poškozený. K prohlídce těla je možno osobu, které se to týká, i donucovat.²⁾

4.

Povinnost mlčenlivosti u zdravotnických pracovníků je prolomena i v případech, kdy je zvláštními předpisy stanovena zdravotnickému pracovníkovi oznamovací povinnost. Obdobně je tomu i v případech, na něž odkazují ustanovení § 3, § 4 a § 6 vyhlášky č. 19/1988 Sb., o postupu při úmrtí a pohřebnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Taková oznamovací povinnost (ve vztahu k soudu, státnímu zástupci, policii, popřípadě jiným orgánům) se týká zejména následujících případů:

- a) Oznamovací povinnost podle ustanovení § 167 a § 168 tr. zák. o trestných činech nepřekážení a neoznámení trestného činu, když tato ustanovení se za zde uvedených podmínek týkají i zdravotnických pracovníků (v případě trestného činu podle § 167 trestního zákona je stanovena povinnost přezkazit v tomto ustanovení vyjmenované trestné činy),
- b) Prohlídka nebo pitva zemřelého, když je podezření ze spáchání trestného činu, sebevraždy, popřípadě o nález mrtvoly neznámé totožnosti nebo jiné obdobné případy, kdy je nutno pitvu přerušit a informovat policii (srov. ustanovení § 3, § 4 a § 6 vyhl. č. 19/1988 Sb., o postupu při úmrtí a pohřebnictví, ve znění pozdějších předpisů),
- c) Podle ustanovení § 24 zákona č. 20/1966 Sb., ve znění pozdějších předpisů, převzetí nemocného bez jeho písemného souhlasu do ústavní péče z důvodů uvedených v § 23 odst. 4 citovaného zákona (tzn. jde-li o povinné léčení nebo o to, že osoba duševně nemocná nebo intoxikovaná ohrožuje sebe nebo své okolí, resp. nelze si vyžádat souhlas pacienta vzhledem k jeho zdravotnímu stavu) je zdravotnické zařízení povinno oznámit soudu, v jehož obvodu má sídlo,
- d) Je-li nezletilá osoba pod vlivem alkoholu přijata do zdravotnického zařízení nebo získá-li zdravotnické zařízení jiným způsobem poznatky o tom, že tato osoba požívá alkoholické nápoje, je zdravotnické zařízení povinno tuto skutečnost oznámit bez zbytečného odkladu obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností (§ 10 odst. 4 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů).

Autor příspěvku se domnívá, že tento výčet dle výkladového stanoviska Státního zastupitelství by měl být doplněn i o povinnost zdravotnického zařízení zaslat obecnímu úřadu s rozšířenou působností „záznam“ o vzniku úrazu dítěte v případě podezření z týrání dítěte, zneužívání dítěte nebo ze zanedbávání péče o ně (§ 10 odst. 5 a 6 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů).

5.

Povinnost mlčenlivosti podle ustanovení § 55 odst. 2 písm. d), odst. 3 zákona č. 20/1966 Sb. je prolomena i v případě výslechu zdravotnického pracovníka jako svědka nebo osoby podávající vysvětlení ke skutečnostem, které jsou obsahem trestního oznámení, podaného již dříve samotným zdravotnickým zařízením (popř. tímto zdravotnickým pracovníkem). Ve vztahu ke skutečnostem uvedeným v již dříve podaném trestním oznámení se tedy nelze dovolávat povinnosti zachovávat mlčenlivost.

Shora uvedený případ prolomení povinnosti mlčenlivosti přichází dle výkladového stanoviska Nejvyššího státního zastupitelství v úvahu u podání trestního oznámení samotným zdravotnickým zařízením nebo zdravotnickým pracovníkem. V případě, kdy je třeba trestní oznámení obsahující určité informace získané v souvislosti s výkonem povolání zdravotnického pracovníka upřesnit nebo blíže objasnit, je možno tyto zdravotnické pracovníky vyslechnout jako svědky, popř. vyžádat od nich vysvětlení s tím, že tyto osoby mají být vyslýcháni výlučně ke skutečnostem, které byly uvedeny v trestním oznámení a ve vztahu k nimž došlo k prolomení povinnosti zachovávat mlčenlivost o určitých skutečnostech o pacientovi. Jestliže by však předmětem výslechu zdravotnického pracovníka jako svědka, popř. jako osoby podávající vysvětlení, byly okolnosti, které nebyly součástí dříve učiněného trestního oznámení, je třeba postupovat podle názoru autora tohoto příspěvku postupem podle § 8 odst. 5 trestního řádu a nikoliv postupem podle § 55 odst. 2 písm. d) zákona č. 20/1966 Sb., jak je uvedeno ve výkladovém stanovisku Nejvyššího státního zastupitelství. V ustanovení § 167 trestního zákona jsou uvedeny trestné činy, které je povinen přezkazit každý, kdo se o nich hodnověrným způsobem dozvěděl, přičemž za překažení se považuje i jeho včasné oznámení státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu. V ustanovení § 168 trestního zákona jsou pak uvedeny trestné činy, které je povinen oznámit státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu každý, kdo se o nich hodnověrným způsobem dozvěděl. Tyto povinnosti mají i zdravotničtí pracovníci, neboť výjimka ohledně oznamovací povinnosti se vztahuje pouze na advokáty, advokátní koncipienty a duchovní, pokud se o trestném činu dozvedí v souvislosti s výkonem advokacie, právní praxe nebo v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství. Mezi těmito trestnými činy jsou uvedeny i trestné činy, jejichž následkem byl zásah do tělesné integrity poškozeného. V obou ustanoveních je například mezi trestnými činy uveden trestný čin vraždy (§ 219) či trestný čin týrání svěřené osoby (§ 215), mezi trestnými činy uvedenými v § 168 pak též trestný čin znásilnění (§ 241) a pohlavního zneužívání (§ 242). Autor tohoto příspěvku se domnívá, že zdravotnický pracovník, který je vyslýchán jako svědek nebo jako osoba podávající vysvětlení, je povinen se dovolávat povinnosti mlčenlivosti ve všech ostatních případech oznámení, které nebyly učiněny dle § 167 a § 168 trestního zákona. V těchto jiných případech opětovně je třeba postupovat podle § 8 odst. 5 trestního řádu.

6.

Za specifický případ prolomení povinnosti mlčenlivosti zdravotnických pracovníků je třeba považovat i případ, jestliže zdravotnický pracovník vystupuje v postavení obviněného (§ 32, § 160 odst. 1 trestního řádu), pokud skutečnosti, o nichž má povinnost zachovávat mlčenlivost, mohou svědčit v jeho prospěch. Obviněnému nemůže být v žádném případě bráněno v uplatnění obhajoby v trestním řízení, z čehož vyplývá, že toto právo nelze vázat či podmiňovat úkonem zproštění mlčenlivosti, event. postihem za porušení povinnosti mlčenlivosti.

Závěr

Autor příspěvku je přesvědčen, že přes roztržitost právní úpravy povinné mlčenlivosti a přes neexistující komplexní právní úpravu, která by jednoznačně vymezila podmínky prolomení povinné mlčenlivosti,¹⁰⁾ se zdravotnický pracovník nemusí obávat poskytnout údaje o zdravotním stavu pacientů či vydat zdravotnickou dokumentaci v případech, které jsou jednoznačné (je dán souhlas pacienta či jeho zákonného zástupce, existuje předchozí souhlas soudce, jde o ohledání těla fyzické osoby podle § 114 trestního řádu, jde o zákonnou povinnost zdravotnického pracovníka oznámit či překazit trestný čin atd.). Vzhledem k tomu, že většina úkonů v trestním řízení včetně úkonů před zahájením trestního stíhání nemá povahu neodkladných či neopakovatelných úkonů, mohou v případech nejasných požádat zdravotničtí pracovníci o právní pomoc. Autor rovněž doporučuje, aby tito trvali na svém poučení ze strany policistů a při vydání zdravotní dokumentace na předání kopie protokolu o vydání věci či o předání potvrzení o vydání věci (v případě odmítnutí vydat zdravotní dokumentaci má orgán činný v trestním řízení možnost zvolit postup dle § 79 odst. 1 trestního řádu a násl. a zdravotní dokumentaci odejmout). Rovněž se doporučuje zdravotní dokumentaci vložit do obalu, který je zapečetěn jak vydávající osobou, tak i orgánem činným v trestním řízení.²⁾

Literatura:

1. Uherek, P.: Předmět povinné mlčenlivosti zdravotnických pracovníků, *Interní med.* 5: 251, 2007
2. Koubek, M., Sovák, Z: Lékařské tajemství a trestní právo, *Trestní právo* 2: 15, 1997
3. Stanoviska z trestního práva procesního, č. 7/2005, <http://portal.justice.cz/nsz>
4. Stanoviska z trestního práva procesního, č. 4/2007, <http://portal.justice.cz/nsz>
6. nález Ústavního soudu sp.zn. I. ÚS 321/06, <http://www.usoud.cz>
7. nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 517/99, <http://www.usoud.cz>
8. nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 256/01, <http://www.usoud.cz>
9. Šámal.P. a kol.: *Trestní řád komentář*, 5. vydání, Praha, C.H.Beck, 2005; s. 926 I. dílu
10. Sovova, O.: *Právní problematika mlčenlivosti ve zdravotnictví*. Sborník z kongresu Pardubice, <http://www.planovanirodiny.cz>

*J. Humňal
Státní léčebné lázně
542 25 Janské Lázně*